

Osvobozeno od Rusů. Zvláštní zpravodajka Novinek z vesnic, kde už zavlála ukrajinská vlajka

novinky.cz/clanek/valka-na-ukrajine-osvobozeno-od-rusu-zvlastni-zpravodajka-novinek-z-vesnic-kde-uz-zavlala-ukrajinska-vlajka-40435129

Lenka Klicperová

V posledních týdnech tu probíhaly tvrdé boje mezi Rusy, kteří vesnici po víc než rok okupovali, a ukrajinskou armádou, která se připravovala na ofenzívu. Ta měla podle mnohých analytiků vypuknout již na jaře, ale zdá se, že ani nyní ještě nepropukla s plnou silou. Ale výsledky již má, byť jsou zatím skromnější než očekávání. Jen v této oblasti několik vesnic - Neskučne, Blahodatne, Makaryvka. Brzy snad přibude i Staromajorske a Urožajne. Pro svět bezejmenné vesnice, kde nyní umírají stovky vojáků denně, aby posunuli vpřed ukrajinskou vlajku a osvobodili okupovaná území.

Foto: Lenka Klicperová

Ruiny v Neskučném. Obec byla téměř srovnána se zemí. Zde byl štáb ruské armády ještě před pár dny

Neskučně znamená v překladu Místo, kde se nenudíte. Jakási ironie osudu. Místní obyvatelé se tu za poslední rok opravdu asi nudit nestihli. Neexistuje tu jediný dům, který by neměl zničenou střechu, ale z většiny domů zůstaly jen ohořelé zdi. To má na svědomí těžká artilerie. Jak ruská, tak ukrajinská.

Poslední dopis Taylorovi

Válka na Ukrajině

Na ruské pozice v Neskučném střílela ukrajinská děla a tanky ze sousední Velyké Novosylky, která byla až donedávna poslední vesnicí v ukrajinských barvách. Z Neskučného zase stříleli Rusové svou artilerií na pozice Ukrajinců ve Velyké Novosylce. Ta je podobně rozstřílená jako Neskučne, jen v ní sem tam najdete pozůstatky života a lidí. Schovávají se sice po sklepích, ale stále tu jsou.

Foto: Lenka Klicperová
Neskučně znovu pod ukrajinskou vlajkou

V Neskučném není nikdo. Ani pes či kočka, natož lidé. Jen ztichlé ruiny. Ale ticho v Neskučném není. Každou chvíli se rozežmí výstřely z děl, která ještě, zdá se, neřekla v této vesničce poslední slovo. Vesnice zatím není dočištěná. Na zemi i uvnitř budov jsou rozmístěny granáty a miny. Každý krok si musíme dobře rozmyslet a šlapat jen na pevnou půdu nebo asfalt, kde není vidět nic podezřelého.

Uprostřed pozůstatků budovy se rozkládá tělo ruského kulometčíka. Mrtvola je už v silné fázi rozkladu.

Zastavujeme v centru vesnice, kde na vypáleném a zničeném obchodě vlaje žluto-modrá vlajka. Ještě před pár dny tu měli Rusové velitelský štáb a podzemní bunkr. Hned vedle je dům, z něhož zbylo stěží pár cihel v obvodových zdech.

Foto: Lenka Klicperová

Mrtvé tělo ruského kulometčíka poblíž štábu ruské armády v nově osvobozené vesnici Neskučne

Uprostřed pozůstatků budovy se rozkládá tělo ruského kulometčíka. Mrtvola je už v silné fázi rozkladu. Na Ukrajině panuje velmi teplé počasí a lidské pozůstatky tam vydávají charakteristický zápach prakticky ihned. Zimní válka má svoje praktické výhody, co se týče uchování těl padlých. Mrtvé tělo Rusa je ještě stále ověnceno pásem nábojnic. Budova i s kulometčíkem zřejmě dostala přímý zásah.

Ničeho se nesmíme dotýkat, všude mohou být nastraženy granáty nebo jiné „dárečky“, které zde nechali Rusové pro Ukrajince, když byli donuceni vesnici opustit.

Opatrně vcházíme do toho, co zbylo z ruského štábu. V ohořelých troskách nacházíme všudypřítomné pozůstatky pobytu vojáků. Ruské „suchpajky“, tedy armádní jídlo, sušenky, zbytky ruských uniforem, dvě pozlacené ikony. Ničeho se nesmíme dotýkat, všude mohou být nastraženy granáty nebo jiné „dárečky“, které zde nechali Rusové pro Ukrajince, když byli donuceni vesnici opustit.

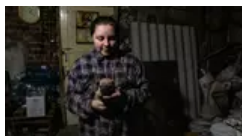
Foto: Lenka Klicperová

V ruinách v Neskučném je třeba dbát extrémně na bezpečnost. Tady leží granát, na jiných místech jsou miny

Máme s sebou jednoho z vojáků, který bojuje v ukrajinských barvách. S odjištěnou zbraní vstupuje do každého prostoru před námi a nejprve kontroluje, zda je čisto. „Určitě jsou tu ještě schovaní Rusové, kteří nestihli z nějakého důvodu odejít s armádou. Vylezou, až jim dojde voda. Vždycky to tak je. A samozřejmě můžou střílet,“ popisuje svoje zkušenosti. Obezřetně vstupuje do další z místností používaných Rusy. Hlaveň jeho zbraně zamíří na místo, kde leží granát.

Odjela bych, ale máma nechce. Dvanáctiletá Jeva zůstává v pekle Avdijivky.

Válka na Ukrajině

V podlaze zeje díra, která nám dává nahlédnout do podzemního bunkru Rusů, kde se schovávali před ostřelováním. Na matracích stále leží spacáky, kusy uniforem, zbytky výstroje. Jakýsi hadr je tu ponechán symbolicky ve tvaru Z, což je jistě náhoda, ale symbolická. V tom všem obrázku zkázy mi náš průvodce ukazuje na stočenou gumu válející se poblíž granátu. „Takhle vypadá ruské škrtidlo,“ říká opovržlivě.

Foto: Lenka Klicperová
Podzemní kryt ruských vojáků v Neskučném

Ruské vybavení pro záchranu životů vojáků zraněných během bitvy je zoufalé a zastaralé. Je zcela evidentní, že to není priorita, na kterou by se Rusové soustředili. Na rozdíl od nábojů do všech možných typů děl, houfnic a tanků. Ani zde na této frontové linii zatím není cítit nějaký dramatický nedostatek munice na ruské straně. Přesto se Ukrajincům zde na Neskučném podařilo prolomit první linii ruské obrany a za cenu těžkých bojů (a jistě i ztrát) se probíjejí přes silné ruské obranné linie. Čas, kdy se Ukrajinci připravovali na ofenzívu, využili Rusové k budování obrany, zaminovávání a opevňování se. Prolomit tyto linie je nesmírně

obtížné. Ale klíčem k vítězství v této válce a vytlačení Ruska z Ukrajiny je Krym a prolomit jižní frontu je pro Ukrajince životně důležité.

Poslední reportáž z Bachmutu: Zvláštní zpravodajka Novinek z frontové linie

Válka na Ukrajině

Zničená vesnice nese neklamné stopy pobytu ruské okupační armády. Na zdech mnoha domů či vratech se skví velké Z, symbol, který od začátku války Rusové používají. Vedle obchodu ve škarpě u silnice nedobrovolně parkuje na cimprcamp rozstřílená stará volha, ohořelá a plná děr po střepinách z minometů a raket. O kus dál na silnici, v smutných kulisách rozbitých vesnických domků a zpustlých zahrad, se válí další rozkládající se tělo. Padlo tváří k nebi a po několika dnech už jsou z ruského vojáka nejvýraznější jen zuby, vytrčené v jakési děsivé posmrtné grimase. Zastavovat se zde ale nemůžeme, projíždíme po odkrytém prostoru, kde můžeme být snadným cílem pro ruské dělostřelce, kteří byli nuceni se stáhnout o pár kilometrů jižněji, nicméně v dosahu jejich artilerie jsme stále pohodlně.

Ujíždíme, jak nejrychleji to jde. Musíme ale použít jinou cestu, na té, po které jedeme, už roste vysoká tráva, v níž není vidět, zda jsou tu položené miny.

Ujíždíme, jak nejrychleji to jde. Musíme ale použít jinou cestu, na té, po které jedeme, už roste vysoká tráva, v níž není vidět, zda jsou tu položené miny. Ale za chvíli už se bezpečně dostáváme do Velyké Novosylky. I tady zní často výstřely i dopady dělostřelectva. Ze sedmitisícové obce městského typu, jak hrdě zdůrazňují místní, tu zbylo možná dvě stě lidí. Přesně nikdo neví. Mnoho lidí podle svědectví těch, co zůstali, zabilo ostřelování. Další utekli do bezpečnějších částí Ukrajiny.

U jednoho z rozbitých domů potkávám Alexandru. Má na hlavě kšiltovku, na barevném tričku stejně pestrobarevný výrazný náhrdelník. Vypadá dost exoticky, jaksi neukrajinsky. Olivová opálená pleť, odbarvené vlasy. Dáváme se do hovoru. Alexandra je Řekyně s trochou ukrajinské krve, je možná poslední z místní řecké menšiny, která ve Velyké Novosylce zůstala. Má řecký pas, vrátila se sem z Řecka krátce před válkou a boje ji tu uvěznily. Její dům a okolí dostaly podle Alexandřiných slov 28 zásahů.

Foto: Lenka Klicperová

Alexandra sedí před svým improvizovaným útlukem. Její dům ve Velyké Novosylce byl již zničen ostřelováním

„Já žiju tady na ulici, můj dům je zničený,“ máchne rukou k jakémusi ukrytu za stromem. Sedí před svým improvizovaným přístřeškem a kouří cigaretu. „Nemůžu odsud odjet, mám jen řecký pas a ten mi shořel. A nemám peníze, kde bych bez peněz mohla žít?“ opakuje mantru všech těch, kteří zůstávají v silně ostřelovaných oblastech a nedůvěřují systému, ať už vládní pomoci, či pomoci dobrovolníků.

„Naštěstí sem přijíždějí dobří lidé, bůh jim to zaplat', kteří nám sem přivážejí potraviny,“ pokračuje Alexandra. Je tu sama, jen občas prohodí pár slov s vojáky, je vidět, že je ráda za trochu společnosti. „A nechcete říct pár slov řecky?“ navrhuje, když už se hotovíme k odjezdu. A tak se snažíme zapamatovat alespoň pár řeckých slov. Kaliméra, efcharísto...

Místní škola je téměř úplně zničená. Když ji však obejdeme, nacházíme z druhé strany několik místních, většinou žen. Všem se na tvářích rozzáří úsměvy a zvou nás k sobě domů - do podvalu, tedy do sklepa, kde už žijí druhým rokem. Ujímá se nás na krátko ostříhaná Irina, v jejímž obličejí vynikají velké hnědé oči. I když se usmívá, má v nich ale strach.

Foto: Lenka Klicperová

Obyvatelky Velyké Novosylky, které žijí v podzemním krytu už od března 2022. Ve chvílích klidu jsou venku na čerstvém vzduchu

„Tady nás žije 49,“ svítí baterkou do temného podzemí, kde jsou nakupeny postele, osobní věci, zrcadlo, ikona. „Tady spíme celou dobu války, aspoň před střepinami nás tenhle kryt chrání,“ provádí nás tím, co byl kdysi obyčejný školní sklep. Teď se stal domovem lidí, kteří nechtějí rodnou ves opustit. „Nechceme ještě odejít, když to bude nutné, budeme muset do Záporoží. Ale chceme taky ukázat našim chlapcům, kteří za nás bojují, že tady pořád jsme, že jsme neutekli, že mají za koho bojovat,“ říká Irina.

Matka dvou dětí bojuje na Ukrajině už osm let. Strach jsem přeprala, říká střelkyně

Válka na Ukrajině

Známé z okolních vesnic, které byly okupované Rusy, neviděla měsíce, ani s nimi nemá žádné spojení. „I my tady máme strašně špatné spojení, oni, na okupovaných územích, neměli žádné,“

vysvětluje Irina a přehluší ji zvuk nízko přelétajících stíhaček. V jejich velikých očích se objeví ještě větší strach, všichni se instinktivně přikrčíme, i když tato letadla byla s největší pravděpodobností ukrajinská.

„Teď už se máme trochu lépe, už mnohem více střílejí naši než Rusové sem,“ usmívá se. „Ať už to všechno skončí, ať se naši chlapci posunou ještě dál a máme konečně klid a mír,“ přeje si Irina a ostatní stařenky i její kamarádka Valja jí přizvukují. Ale mír je ještě daleko, což jakoby symbolicky stvrdí výstřel z tanku někde poblíž. Irinino největší přání se ztrácí v ohlušujícím rámusu dělostřelectva.

Foto: Lenka Klicperová

+6
